

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

PRIJEDLOG

**ZAKON
O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O BANKAMA**

Sarajevo, februar 2023. godine

PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO SKRAĆENOM POSTUPKU

Donošenje ovog zakona predlaže se po skraćenoj proceduri usvajanja, radi daljeg poticanja kreditne aktivnosti koja bi se mogla ostvariti podizanjem ograničenja izloženosti banaka prema jednom licu ili grupi povezanih lica za kreditna potraživanja koja nisu osigurana kolateralom sa 5% na 15%, a što bi trebalo da doprinese i rastu privatnih i javnih investicija, kao podrška privredi i javnom sektoru. Navedenom dopunom zakona se dodatno omogućava bankama članicama međunarodnih grupacija razmjena najboljih praksi i iskustava ostalih članica grupacije u cilju unapređenja poslovanja.

S obzirom da izmjena i dopuna ovog zakona nije složena i da je manjeg obima, smatramo da su ispunjeni uslovi iz člana 172. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine i iz člana 164. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine. Stoga se usvajanje ovog zakona predlaže po skraćenoj proceduri.

**ZAKON
O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O BANKAMA**

Član 1.

U Zakonu o bankama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/17) u članu 49. stav (4) iza riječi „zakona“ dodaje se zarez i riječi: „s tim da se članstva u nadzornom odboru unutar iste grupe tretiraju kao jedno članstvo“.

Član 2.

U članu 90. stavu (2) broj „5“ zamjenjuje se brojem „15“.

Član 3.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O BANKAMA

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o bankama sadržan je u članu III. 1. tačka c. koji je izmijenjen amandmanima VIII, LXXXIX i CVI i članu IV. A 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojima je u isključivoj nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine donošenje propisa o finansijama, a Parlament Federacije BiH, uz ostala ovlaštenja predviđena Ustavom, odgovoran je za donošenje zakona o vršenju dužnosti u federalnoj vlasti.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

II.1. Identifikacija i definicija problema

Banke, kao najznačajnije institucije finansijskog sistema, uređene su Zakonom o bankama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/17) čime je nastavljen proces usklađivanja zakonodavstva kojim se uređuje finansijski sektor sa savremenim standardima poslovanja i relevantnim direktivama Evropske unije.

S obzirom na to da bankarski sektor, kao integralni dio cjelokupnog finansijskog sektora, ima važnu ulogu u ekonomiji svake zemlje jer obavlja funkcije koje su od suštinske važnosti za njenu ekonomsku aktivnost, novim Zakonom o bankama iz 2017. godine unaprijeđeno je korporativno upravljanje u bankama, poboljšano interno upravljanje rizicima, uvedeni dodatni zaštitni slojevi kapitala, uređena kupoprodaja plasmana, ojačana nadzorna funkcija Agencije za bankarstvo i drugo. Također, među brojnim kvantitativnim i kvalitativnim standardima poslovanja, utvrđena su ograničenja izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja imaju za cilj sprečavanje preuzimanja prekomjernih rizika i posljedičnih negativnih efekata, koji mogu nastati u poslovanju sa ovim licima.

Imajući u vidu stepen razvijenosti bankarskog sektora Federacije BiH, prilikom uređenja pitanja izloženosti banaka prema jednom licu ili grupi povezanih lica zauzet je konzervativniji pristup u odnosu na uređenje ovog pitanja u razvijenim zemljama Evropske unije. U tom smislu, 2017. godine utvrđeno je ograničenje izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica za ona kreditna potraživanja koja nisu osigurana kolateralom u maksimalnom iznosu od 5% priznatog kapitala banke.

Tokom primjene Zakona o bankama, izvršeno je praćenje primjene pomenutog ograničenja, te je zaključeno da bi se šira kreditna aktivnost bankarskog sektora u cjelini mogla ostvariti podizanjem ovog ograničenja sa 5% na 15%, a da, pri tome, ne dođe do ugrožavanja stabilnosti bankarskog sektora. Predmetno ograničenje nije definirano ni propisima zemalja okruženja, a ni u legislativi Evropske unije relevantnoj za poslovanje banaka (Uredba (EU) br. 575/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2013. godine o prudencijalnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012).

Nadalje, trenutnim odredbama člana 49. stav (4) Zakona o bankama, bankama članicama velikih bankarskih grupacija sa sjedištem u EU se onemogućava da u nadzorne odbore imenuju lica koja istovremeno obnašaju članstvo u organima upravljanja više od pet članica grupacije što značajno utječe na razmjenu iskustava i dobrih međunarodnih praksi unutar članica iste grupacije.

Naime, član nadzornog odbora koji je istovremeno član nadzornih odbora u više društava iste grupacije, u odnosu na druge članove, bolje poznaje grupne sisteme i procese rada, veze i odnose među različitim subjektima grupacije, te može lokalno da primijeni tako stečena znanja i iskustva.

II.2. Ciljevi koji se namjeravaju postići donošenjem zakona

Predloženi Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o bankama donosi se u cilju daljeg poticanja kreditne aktivnosti koja bi se mogla ostvariti podizanjem ograničenja izloženosti banaka prema jednom licu ili grupi povezanih lica za kreditna potraživanja koja nisu osigurana kolateralom sa 5% na 15%, a što bi trebalo da doprinese i rastu privatnih i javnih investicija, kao podrška privredi i javnom sektoru. Donošenje ovog zakona predstavlja jednu od niza mjera za poboljšanje pristupa finansijama, da bi se spriječile moguće štetne posljedice nedovoljnih izvora finansiranja za podršku razvojnih investicija. Ostala ograničenja u poslovanju sa povezanim licima, utvrđena zakonom, i dalje ostaju na snazi i ne mijenjaju se, a tiču se velike izloženosti, najveće dopuštene izloženosti, kao i uslova za prekoračenje najveće dopuštene izloženosti.

Posmatranjem više članstava jednim članstvom unutar iste grupacije, te davanje mogućnosti da banke u svoje nadzorne odbore imenuju lica koja obnašaju funkcije u više od pet društava unutar iste grupacije, će doprinijeti boljoj povezanosti među članicama, implementaciji međunarodnih standarda, te jačanju ekspertnog mišljenja na nivou lokalnog nadzornog odbora, posebno kada se radi o razumijevanju rizika specifičnih za grupu i unutargrupne izloženosti te kako će oni uticati na finansiranje, kapital, likvidnost i profil rizičnosti grupe u normalnim i nepovoljnim okolnostima.

II.3. Alternativna rješenja - identifikacija opcija

Opcija 1: Ne poduzimati ništa

Koristi: Nema koristi, jer cilj nije moguće postići nenormativnim rješenjem. Ova opcija nema značajne uticaje na područje socijalne zaštite, područje zaštite okoliša i privredu.
Troškovi: Ova opcija nema značajne uticaje na područje socijalne zaštite, područje zaštite okoliša i privredu.

Opcija 2: (nenormativno rješenje)

Koristi: Cilj nije moguće postići nenormativnim rješenjem. Ova opcija nema značajne uticaje na područje socijalne zaštite, područje zaštite okoliša i privredu.
Troškovi: Cilj nije moguće postići nenormativnim rješenjem. Ova opcija nema značajne uticaje na područje socijalne zaštite, područje zaštite okoliša i privredu.

Opcija 3: (normativno rješenje)

Koristi: Normativno rješenje bit će izvršeno kroz izmjenju i dopunu Zakona o bankama.
Troškovi: Ova opcija nema značajne uticaje na područje socijalne zaštite, područje zaštite okoliša i privredu.

Opcija 4: (normativno rješenje)

Koristi: Drugo normativno rješenje, odnosno donošenje novog Zakona o bankama, potencijalno bi moglo biti korisno, ali kako se radi o malim izmjenama pristupilo se izradi izmjene i dopune, a ne novog zakona. Ova opcija nema značajne uticaje na područje socijalne zaštite, područje zaštite okoliša i privredu.

Troškovi: Drugo normativno rješenje, odnosno donošenje novog Zakona o bankama, bi moglo biti korisno, ali kako se radi o malim izmjenama pristupilo se izradi izmjene i dopune, a ne novog zakona. Ova opcija nema značajne uticaje na područje socijalne zaštite, područje zaštite okoliša i privredu.

III. USKLAĐENOST SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

Nakon uvida u propise Evropske unije i analizu odredbi Nacrta zakona o izmjeni i dopuni Zakona o bankama nije ustanovljeno da pravo EU sadrži izvore koji su relevantni za predmet uređivanja dostavljenog prijedloga.

IV. OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBI

Članom 1. propisuje se izuzetak u vezi s brojem mandata - tzv. „privilegovano brojanje“, što podrazumijeva da se višestruka mjesta unutar grupe tretiraju kao jedno mjesto, odnosno članstvo.

Članom 2. predlaže se da se ograničenje izloženosti banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, za kreditna potraživanja koja nisu osigurana kolateralom, poveća sa 5% na 15%, radi šire kreditne aktivnosti i rasta investicija.

Članom 3. uređuje se stupanje na snagu ovog zakona.

V. FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona nije potrebno osigurati sredstva iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine.

Zakon o bankama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/17)

DIO ODREDBE ZAKONA KOJA SE MIJENJA

Član 49.

(Nespojivost funkcija članova nadzornog odbora)

- (1) Član nadzornog odbora ne može biti zaposlenik niti prokurista te banke, a ni druge banke u BiH, izuzev lica iz stava (3) ovog člana.
- (2) Član nadzornog odbora ne može biti lice izabrani zvaničnik na državnom, entitetskim, kantonalnim i općinskim nivoima.
- (3) Lice ili ovlašteni zastupnik pravnog lica ne može biti predsjednik ili član nadzornog odbora u više banaka istovremeno, osim ukoliko to lice ili to pravno lice posjeduje više od 50% dionica u svakoj banci. Isto lice ne može istovremeno biti predsjednik ili član nadzornog odbora u više od dvije banke u BiH.
- (4) Član nadzornog odbora ne može biti lice koje je član nadzornog odbora ili uprave u više od pet privrednih društava, shodno članu 48. stav (6) tačka e) ovog zakona.

Član 90.

(Najveća dopuštena izloženost)

- (1) Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika ne smije prelaziti 25% priznatog kapitala banke.
- (2) Najveći dopušteni iznos kredita koji nije osiguran kolateralom u skladu sa propisima Agencije prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne smije biti veći od 5% priznatog kapitala banke.
- (3) Banka može u izuzetnom slučaju prekoračiti ograničenja iz stava (1) ovog člana za izloženosti u knjizi trgovanja ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
 - a) izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica za izloženosti iz bankarske knjige ne prelazi ograničenje iz stava (1) ovog člana, tako da prekoračenje u potpunosti proizlazi iz knjige trgovanja,
 - b) banka je dužna ispuniti dodatni kapitalni zahtjev u vezi sa prekoračenjem ograničenja izloženosti od 25% priznatog kapitala banke u knjizi trgovanja,
 - c) ako je od prekoračenja iz knjige trgovanja prošlo 10 ili manje dana, izloženost u knjizi trgovanja prema tom licu ili toj grupi povezanih lica ne smije prelaziti 500% priznatog kapitala banke,
 - d) sva prekoračenja ograničenja od 25% priznatog kapitala iz knjige trgovanja koja traju duže od 10 dana zajedno ne prelaze 600% priznatog kapitala banke.
- (4) U svakom od slučajeva prekoračenja ograničenja, banka bez odgađanja obavještava Agenciju o iznosu prekoračenja, nazivu lica na koje se prekoračenje odnosi, odnosno grupi povezanih lica na koje se prekoračenje odnosi.
- (5) Banka je dužna uz obavijest priložiti opis mjera koje će provesti radi usklađivanja sa zahtjevima za ograničenja iz ovog člana i navesti rok u kojem će te mjere biti provedene.
- (6) Agencija daje rješenje banci za usklađivanje sa ograničenjem, odnosno rok za usklađivanje.
- (7) Agencija propisuje bliže uslove i način izračuna velike izloženosti kao i zbir svih najvećih dozvoljenih izloženosti banke.